94 . Târgovişte | Judeţ: Dâmboviţa | Punct: str. Leo Plângă, str. Tighina, Poarta Dealu, str. Radu de la Afumaţi nr. 2B | Anul: 2020

Anul: 2020
Cod RAN: 65351.45
Perioade: Evul Mediu
Epoci: Epoca medievală târzie
Categorii sit: Apărare (construcţii defensive)
Autori: Florin Gabriel Petrică
Instituții: Complexul Naţional Muzeal "Curtea Domnească", Târgovişte

Raport

Turnul – poartă, cunoscut sub denumirile de Poarta Dealul sau a Vănătorilor a făcut parte din sistemul de fortificaţii al Târgovişte, edificat în anul 1645 sub domnia lui Matei Basarab. Turnul-poartă se află dispus strategic, între zidul incintă de sud-est al curţii domneşti şi panta terasei înalte a Ialomiţei, pe care este aşezat oraşul.

Situaţia de la faţa locului, aşa cum reiese şi din materialul fotografic se prezenta în felul următor: la vest, marginea/taluzul Terasei Înalte a Ialomiţei, pe care a luat naştere oraşul, care la partea sa superioară desparte, printr-un gard de ciment, incinta Stadionului de construcţii anexă ale Consiliului Judeţean. Înălţimea actuală a terasei coincide cu nivelul superior de ruinare/colaps al Porţii Dealu Vânătorilor şi cu nivelul de călcare de la nivelul superior al Turnului - Poartă.

Prima etapă a cercetării a constat în eliminarea molozului şi demontarea terasei acoperite. După ce operaţiunea a fost finalizată, au ieşit la iveală elementele constructive ale unui imobil de cărămidă, care a avut două etape de existenţă, aşa cum se poate observa în imagini şi în planul de situaţie arheologică. Clădirea era de formă dreptunghiulară, cu laturile lungi dispuse la nord şi sud. Din clădire se mai păstrau, pe latura sa de vest, fundaţia şi câteva asize ale parterului. Nu s-a putut determina exact decât lăţimea clădirii 6,10 m, lungime fiind aproximată la 10 - 12 m. Precizăm că zidul de nord al construcţiei era acelaşi cu zidul exterior sudic al Turnului-poartă.

Datarea acestei clădiri s-a putut face stratigrafic, prin analogia cărămizilor de construcţie şi prin analiza detaliată a planurilor de arhivă (1943) ale zonei Stadionului, furnizate de către Primăria Târgovişte.

Deocamdată, nu putem preciza funcţia acestei clădiri, însă, în apropierea sa, la câţiva metri spre est, este atestat pe plan garajul Prefecturii (existent în perioada interbelică). Această a doua clădire a dispărut odată cu faza a II-a de existenţă a construcţiei moderne, alipite Porţii Dealu. Această fază, a doua, corespunde unei masive nivelări a terenului, realizată sub cota de fundaţie iniţială a Clădirii I (cu 0,80 m mai jos). Ulterior s-a turnat o placă de beton armat, groasă de 0,16 m, care a constituit nivelul de călcare a unei construcţii de lemn (C2) ce a avut funcţia de popicărie. În partea de vest a clădirii, pe o suprafaţă de 5x1,70 m, nu s-a turnat beton, ci doar o placă de smoală, la un nivel mai coborât cu 0,20 cm. Acest spaţiu era destinat mecanismului de colectare şi elevare a bilelor şi popicelor. Anul de înfiinţare al popicărie nu îl cunoaştem, deocamdată, însă, ştim foarte bine data când a luat sfârşit clădirea: 12 iunie 1977. În condiţiile date, singura suprafaţă disponibilă pentru cercetare era aceea de 5 x 1,70 m, aferentă zidului de vest al C1. Precizăm că acest zid se sprijinea direct pe taluzul terasei. S-a constatat că placa de beton este uniformă, având o lungime de circa 25 de metri, o lăţime de 5 metri (125 mp) şi o grosime de 0,16 m. Mai mult, ea era alipită şi construcţiei Porţii Dealu, împiedicând trasarea unei secţiuni perpendiculare pe zidul edificiului medieval.

S-a mai constatat faptul că o bună parte din zidul sudic exterior al turnului-poartă este „ascuns” sub pamantul scurs de pe panta terasei. Astfel, considerăm că latura exterioara de sud a porţii Dealu era vizibilă în perioada sa de funcţionare, iar taluzul terasei putea fi întărit prin diferite mijloace, pentru a nu se prăbuşi. Întărirea se putea face fie printr-un zid de cărămidă ori prin altul, format din stâlpi de lemn.

Deschiderea S1 a prilejuit câteva descoperiri, care vin în completarea săpăturilor din anul 2000. Să precizăm de la început faptul că nivelurile arheologice s-au prezentat destul de diferit în capetele de sud şi nord ale secţiunii. Primul nivel arheologic de la partea superioară este un pământ cenuşiu nisipos, identificat în jumătatea de sud a secţiunii. La aceeaşi cotă, în partea de nord am găsit pământ amestecat cu mult moloz, printre care multe cărămizi medievale. Luând ca reper W0, acest nivel se află la cotele -1,00 -1,50 m. Sub acest nivel, la cota de – 1,55 m W s-a documentat un pavaj (P II) alcătuit din pietre de râu de dimensiuni mijlocii, între care se intercalau şi fragmente de cărămidă. La partea superioară s-au descoperit urmele unei vetre. Nu s-au găsit elemente de epocă modernă, fapt pentru care considerăm că această amenajare de tip pavaj aparţine unei etape mai târzii de funcţionare a porţii Dealu, posibil din sec. al XVIII-lea. Pavajul, gros de 0,15 - 0,20 m avea ca strat suport un nivel consistent de umplutură (pietriş, cărămizi, inclusiv caramizi cu uzură mecanică, deci de pardoseală interioară a unei clădiri, pigmenţi var, cărbune). În acest nivel a fost descoperit un fragment de pipă din ceramică neagră, databil în sec. al XVII- XVIII-lea. Nivelul de umplutură are o grosime ce variază intre 0,40 şi 0,75 m. Sub acest nivel, la cota de – 1,95 m W a fost găsită o altă amenajare de tip pavaj (P I), alcătuită din pietre de dimensiuni mai mici. Elemente de datare nu au fost identificate, insă, ar putea fi pavajul aparţinând primei etape de funcţionare a porţii (1645). P I a fost păstrat ca martor. Chiar dacă aceste amenajări nu au apărut şi in partea de sud a secţiunii, unde straturile sunt deranjate, considerăm că cele două pavaje sunt contemporane cu perioada de funcţionare a Turnului – poartă, fiind dispuse în exteriorul clădirii, cee ce pare firesc.

Informații suplimentare online

Raportul 6522 din cronica.cimec.ro
Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro